

اُفت کیفیت آموزش

علی اصغر فانی

در يك ماهه اخير در بعضي رسانه‌ها آماری از نمرات دانش‌آموزان در امتحانات پایه دوازدهم در رشته‌های تجربی، ریاضی، انسانی و معارف اسلامی منتشر شده است. امتحانات پایه دوازدهم به دلیل نهایي بودن یعنی سوال واحد در سراسر کشور و تصحیح دقیق اوراق که مصحح نمی‌داند که ورقه از کیست، از اعتبار بالایی برخوردار است. به عبارت دیگر، نمرات کتبی نهایي، واقعی و قابل اتکا است. براساس گزارش منتشره در کل کشور، میانگین نمرات دروس در رشته ریاضی 10.79، رشته تجربی 11.23، رشته انسانی 8.75 و رشته معارف 10.56 در خرداد سال 1402 بوده است که این میانگین حدود 2 نمره کمتر از میانگین سال‌های قبل بوده است.

در این روزها همچنین میانگین معدل تمامی رشته‌ها به تفکیک استان‌ها نیز منتشر شد که در تعدادی از استان‌ها میانگین کمتر از 10 بوده است.

در کنار این وضعیت اسفبار 930 هزار کودک و نوجوان بازمانده از تحصیل که بی‌سوادان آینده را تشکیل می‌دهند، اُفت کلی آموزش و فاصله طبقاتی را در بخش آموزش و پرورش نشان می‌دهد.

پدیده بازماندگی از تحصیل، اُفت آموزشی، پیامدهای ناگواری را برای آینده به همراه خود می‌آورد. لطمه جدی به فرهنگ و سلامت جامعه وارد شده و زندان‌های آینده را پُر خواهد کرد.

علل اُفت تحصیلی چیست؟

شیوع کرونا: از اسفند 98 عملاً مدارس به دلیل بروز کرونا تعطیل شدند. وزارت آموزش و پرورش برای جلوگیری از تعطیلی فرآیند تعلیم و تربیت از روش‌های آموزش تلویزیونی، آموزش مجازی on line و off line و ... استفاده کرد. نقش معلمین تلاشگر در این دوره تحسین‌برانگیز است.

در بهترین حالت، آموزش‌های مجازی، بنا به تحقیقات انجام شده، 60%

اثر بخش است. سال تحصیلی 98-99 از اسفند 98 و سال تحصیلی 1399-1400 تماماً به صورت مجازی اداره شد.

لازم بود پس از کرونا، که مدارس به روال عادی خود برگشت، پروژه‌های تحت عنوان پسا کرونا طراحی و اجرا می‌شد و خلأهای ناشی از کرونا در نظام آموزشی کشور جبران می‌شد. بر اثر کرونا، کم‌سوادی دانش‌آموزان، ضعف تربیت اجتماعی، فردی، مهارتی، ... و درون‌گرایی دانش‌آموزان حاصل شد ولی متأسفانه پس از کرونا اقدام موثری صورت نگرفت. دانش‌آموزان پایه دوازدهم در خرداد 1402 در سال 1398 در پایه نهم تحصیل می‌کردند و سال تحصیلی 98-99 و 99-1400 را در کرونا با آموزش‌های مجازی تحصیل کرده‌اند.

فضای مجازی: تا قبل از اسفند 98، همراه داشتن گوشی موبایل در مدرسه ممنوع بود در حالی که از اسفند 98 به دلیل شیوع کرونا، موبایل و تبلت، ابزار آموزشی شد و بعد از کرونا نیز همراه دانش‌آموز ماند.

دانش‌آموز امروز امروز ساعت‌های زیادی را در شبانه‌روز صرف نگاه به صفحه موبایل کرده و کمتر به درس توجه دارد. درس خواندن در اولویت دانش‌آموزان نیست. بی‌کاری خیل عظیم تحصیل کرده‌ها، بی‌انگیزگی دانش‌آموزان را نسبت به درس اضافه کرده است.

حاشیه‌ها: فضای مجازی، ارتباط دانش‌آموزان با جنس مخالف، اعتیاد به سیگار و ...، بعضاً محیط ناآرام خانواده، جدایی پدر و مادر و ... حاشیه‌هایی است که دانش‌آموزان را درگیر کرده و بر متن غلبه کرده است.

کم‌انگیزگی معلم: معلمین، به خصوص معلمین مرد عموماً کم‌انگیزه بوده و مشکلات معیشتی و افت منزلت و هویت به همراه ضعف علمی بعضی از معلمین و تدریس آنها در دروس غیرمرتبط با رشته تحصیلی (مثلاً تدریس ریاضی توسط معلمی که دارای تحصیلات ریاضی نیست) در مجموع افت تحصیلی را برای دانش‌آموز ایجاد می‌کند.

معلمین غیر بومی: در مناطق محروم، معلمین از مناطق دیگر تامین می‌شوند. این معلمین بعد از 3 یا 4 سال به منطقه خود منتقل و نیروی جدیدالاستخدام دیگری جایگزین می‌شود. در نتیجه مناطق محروم همواره با نیروی کم‌تجربه مواجه بوده و این مورد نیز باعث افت تحصیلی می‌شود.

پیشنهادها:

-طراحی و اجرای پروژه پسا کرونا

-تشویق دانش‌آموزان پایه دوازدهم به ادامه تحصیل در دانشگاه
فرهنگیان برای خودکفایی مناطق محروم به نیروی انسانی بومی

-محدود کردن دانش‌آموزان در استفاده از گوشی همراه با همکاری
اولیای مدرسه

-استفاده از نیروهای با رشته مرتبط در متوسطه دوم و حذف تدریجی
دبیرستان‌های کم‌جمعیت

وزیر پیشین آموزش و پرورش

منبع: روزنامه اعتماد 1 بهمن 1402 □□□□□□